

doma nabaviti vojno obleko, da jih že nekaj korakov daleč ne bo mogoče razločevati od navadnih vojakov.

Kdo bo poveljeval srbski vojski?

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 3. marca. Razpored vojne službe je dovršen. Kakor hitro prično sovražnosti, prevzame poveljstvo nad operativno vojsko ob Drini sedanji vojni minister general Mihajlo Živković, vojni minister pa postane penzionirani general Djuknić. Načelnik glavnega štaba ostane general Putnik, njegov pomočnik pa bo zavoljo zarote umirovljeni polkovnik Aleksander Mašin. Obrambo Belgrada poverijo penzioniranemu generalu Srečko-
viću; načelnik njegovega štaba bo penz. polkovnik Miloš Vasić. Poveljstvo nad ženijskimi četami sprejme zaradi zarote penzionirani polkovnik Damjan Popović, poveljstvo konjenice pa poverijo polkovniku Obrnu Milivojeviću in Savi Paunoviću. Nabojev za puške je še preveč, za vsako puško po 8000 krogel, municije za topove pa je toliko, da se lahko vzdrži vojna pet mesecev.

Z druge strani nam še poročajo sledeče:

Tajna seja narodne skupščine.

Belgrad, 5. Kadar dospe odgovor ruske vlade na obvestila srbske vlade glede nasvetov, ki jih je ruski poslanik Sergejev podal v Belgradu, nameravajo sklicati tajno sejo skupščine in bo vlada v njej poročala o položaju ter povdarjala, da bi dovelo do vojne z Avstro-Ogrsko, ako skupščina ne spremeni svojega stališča glede aneksije, kakor ga je izrazila v znani resoluciji. V tem konfliktu bi Srbija bila docela osamljena. Koalicijsko ministrstvo upa, da se posameznim njegovim članom posreči vplivati na poslance svoje stranke ter pridobiti večino skupščine za izpremembo svojodobne resolucije in za mirno rešitev spora z Avstrijo. Prebivalstvo je v očigled umikanja vlade potrto. Listi ostro napadajo politiko Izvolškega.

Grof Forgach ima ultimatum v rokah?

Belgrad, 5. marca. V tukajšnjih političnih krogih sodijo, da je avstro-ogrski poslanik grof Forgach prinesel z Dunaja ne le pogoje, ki jih monarhija stavi Srbiji v svrhu rešitve konflikta, marveč tudi ultimatum avstro-ogrsko vlade. Pri srbski vladi so mnenja, da grof Forgach v kratkem zopet zapusti Belgrad.

Skupna avdienca poslanikov pri našem cesarju?

Pariz, 5. marca. Neki tukajšnji listi pripisujejo pogovoru ministrskega predsednika Clemenceau-a z zunanjim ministrom Pichonom velik pomen ter pravijo, da sta sklenila poslati francoskemu poslaniku na Dunaju navodilo glede skupnega koraka z ruskim, angleškim in italijanskim zastopnikom pri cesarju Francu Jožefu I., ako bi baron Aehrenthal ne odnehal glede zahteve, da se hoče s Srbijo le neposredno pogajati. Tak korak poslanikov bi bil »novum« v diplomatskih običajih.

Državni zbor.

»Slovanska jednota«.

Včeraj je zborovala parlamentarna komisija »Slovanske jednote« skoraj tri

padla nanj, ga tlačila in mu jemala sapo: bila je kakor trdna ovira, ki ni pustila telesu, da bi se premikalo naprej. Nehote je dvignil roke, da bi jo odvalil raz sebe.

»To je dovolj, Jansen,« je rekel; »to res tlači; prižgite zopet luč!«

On se je pa začel krohotali in zdelo se je v okroglem prostoru, kakor da prihaja glas od vseh strani.

»Neprijetno vam je, ljubi Kennedy, kajne?« je vskliknil.

»Dajte no, človek, prižgite luč!« se je oglasil Kennedy v odgovor.

»Zelo čudno je,« je nadaljeval oni, »pa po glasu bi ne mogel prav nič reči, kje da stojite. Ali se godi tudi Vam tako? Ali mi morete povedati, kje da sem?«

»Ne. Zdi se mi, kot da ste na vseh straneh objednem.«

»Če bi ne imel v roki niti, bi prav nič ne slutil, proti kateri strani moram oditi.«

»Meni se prav nič ne zdi, kam in kod bi moral. Prižgite zopet luč, človek, in končajte to neumnost!«

»Poslušajte me, Kennedy! Če se ne motim, zelo ljubite dve stvari: ena je zanimiv doživljaj, druga je pa zapreka, ki jo morate premagati. Doživljaj naj obstoja sedaj v tem, da si poiščete izhod iz te katakombe. Zapreko bode pa tvorila tema in dvatisočkrat razcepljena pot. Hiteti vam pa ni treba prav nič, kajti res imate veliko časa, in če tu pa tam nekoliko postanete, da se odpočijete, bi me zelo veselilo, če bi mislili na gospodično Mary Sanderson in na vzroke, zakaj ste ravnali z njo tako vitežko.« (Dolje.)

ure. Odobrili so pravila in izvolili so začasno predsedstvo, v katerem so: Dr. Kramar, dr. Ivčević, dr. Susteršič in Udržal. Sprejeta je bila tudi resolucija, da se bode ohranil mir v korist državi in slovanskim narodom. Zvršilni odbor je soglasno sprejel pravila, katere je sestavil pripravljalni odbor ter je izrekel zahvalo načelniku dr. Pacaku in poročevalcu dr. Susteršiču.

Včeraj je zborovala tudi nemško-narodna zveza in sklenila, da hoče z vsemi sredstvi pospeševati delavnost parlamenta ter v narodnih vprašanjih skupno postopati s krščanskimi socialci. Zveza se je odločno izrekla proti samostojni ogrski banki in razpravljalo o zamotanih vnanjih razmerah in denarnih sredstvih, ki jih potrebuje država. V ponedeljek bode ta baron Bienerth in finančni minister Bilinski nemškimi zastopnikom dala pojasnila o novem državnem posojilu.

Novi zbornični predsednik.

Tudi to vprašanje ni še rešeno. Kar čez noč se je pojavila kandidatura dr. Masaryka, za katerega bi glasovali vsi češki poslanci, izvzemši 17 katoliško-narodnih, skoraj gotovo vsi socialni demokratje, Rusini in morda nekaj jugoslovanskih. Odločili bi potem pri volitvi italijanski in rumunski glasovi, ako bi se več poslancev odtegnilo glasovanju. Parlamentarni »kibici« ugibljejo, da utegne dr. Pat-tai dobiti 252 glasov, dr. Masaryk pa 249; italijanski glasovi pa niso všteti. Ti bi torej odločili. Nam se zdi ta kombinacija slabo podprta. Socialni demokratje utegnejo oddati svoje glasove Pernerstorferju in s tem je zagotovljena izvolitev dr. Pat-tai. Sicer pa se položaj v parlamentu izpreminja kakor suščevo vreme.

Useslovanski pustolovec na pomoč Srbom.

Srbi nimajo sreče z zavezniki. Doslej so se brezpogojno zanje izrekli samo ljudje Klofačevega kalibra in pa tak useslovanski general, kot je znani Čerep Spiridovič v Moskvi.

Včeraj je prinesel »Slovenec« telegram iz Belgrada, v katerem se poroča, da obeta useslovanska zveza v Moskvi Srbom, da se bodo avstrijski Slovani spuntali in prestopili na njihovo stran, če prično vojsko z Avstrijo. Danes pa povelje, kdo stoji za takimi obljubami. To je namreč znani napol norec, napol goljuf general Čerep Spiridovič. Pred leti je bil polkovnik, potem se je pa povijal za generala, menda da bi bolj imponoval. Ker je poneveril neki gospej njeno milijonsko premoženje in naredil še več drugih škandalov, je šel na Francosko, kjer je ustanovil »latinsko-slovansko ligo«, ki mu je menda toliko nesla, da je imel v Parizu prijetno življenje. Ko so mu postala tla prevroča, je potegnil v Ameriko. Tudi je tam iskal kakšne bogate neveste namesto svoje žene, od katere se je ločil. Toda z ameriško nevesto ni imel sreče. Iz Amerike je pisal bombastična pisma na Balkan, kjer se je ponujal za makedonskega kralja. V Avstriji je njegov glavni prijatelj in agent gospod državni poslanec Tresič-Pavičič, ki je ob enem dober prijatelj ljubljanskega gospoda župana. Svoj čas se je posrečilo Spiridoviču, da se je urinil za srbskega konzula v Moskvi, kjer je razvil razkošno in dobro procvitajočo trgovino s srbskimi redovi. Slednjič je bilo pa tudi srbski vladi škandalov preveč in ga je spodila iz službe. Zdaj bi se ji menda spet rad prikupil s takimi telegrami. V Avstrijo se general Čerep Spiridovič nič več ne upa kljub svojim prijateljem Klofaču, Tresiču in Hribarju, toda srbski vladi obeta pomoč vseh avstrijskih Slovanov. Mi se samo čudimo, da ruska policija tega tička ne spravi v norišnico ali pa v prisilno delavnico.

PROCES PROTI SRBOM V ZAGREBU.

300 prič v prilog obtožencem odklonjenih.

4. t. m. se je čitala dalje obtožnica. Obtoženci so kaj živalni in sangvinični, pravi Srbi. Ko se v obtožnici imenuje kot priča neki Kukavica, zakliče neki obtoženec: Lepa priča! Predsednik Tarabochia zabrani obtožencem čitati liste, ker je to omalovaževanje sodnega dvora. Ko se hero obtožbe, da so Srbi imenovali Hrvate »šokačke svinje«, se obtoženci deloma razburjajo, deloma smeje. Predsednik preti, da bo nekatere dal odvesti. Obtoženec Kačar zakliče: »To je laž!«, ko se v obtožnici čita odstavek, da so Srbi rekli, da mora Hrvaška pripadati srbskemu kraljestvu.

Ogrski brz. urad poroča 4. t. m., da je sodni dvor vseh 300 prič, ki so jih zagovorniki obtožencev predlagali, odklonil z motivacijo, da so vse te priče tudi osumljene veleizdaje.

Jutri se začne zasliševanje obtoženec, ki bo trajalo nekako do 17. t. m.

Dnevne novice.

+ V koliki in kakšni veljavi je bil slovenski jezik pred reformacijo, pred Trubarjem, lepo osvetljuje J. Logar v »Mentorju« (št. 6.): »Kako častno nas omenja Aeneas Sylvius v svoji knjigi »Descriptio Asiae et Europae«: »Sunt enim et ipsi Carinthiani Sclavi«. (»Korošci celó so Slovenci«.) To je bilo v 15. stoletju. In ravnoisti Enej Silvij, škof, omenja, da so se lovske pravde vršile pred koroškim vojvodom, ki je bil častni lovski mojster svetega rimskega cesarstva, v slovenskem jeziku — da so se v slovenščini vršiti morale (»Sclavonia lingua responderet tenebantur«). Isto prizadevanje, dati slovenščini mesto, ki ga sme naravno po zakonih zahtevati, se opaža tudi na verskem polju. Velezanimiv je »Rationale Divinorum officiorum« (Kodeks iz 14. stoletja v c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju), ki ga je ukazal sestaviti Albreht II. V predgovoru se bere: »Zu dem dritten Male (zum I. lateinisch, zum 2. griechisch) die Messe wird begangen in windischer Sprache durch sache der braittunge und gemainhait wann chain ainige sprach an ir so wait getaillet als di man windische nennet.« (Tretjič se bere maša v slovenskem jeziku zaradi silnega razširjenja in splošnosti, in ker prav noben jezik ni tako daleč razširjen nego je slovenski.) Tako je sodil Habsburžan v 14. stoletju o našem jeziku. — Opravičena je misel mnogih zgodovinarjev, da se je tudi po naših krajih opravljala služba božja mnogokrat v slovenskem jeziku. Sodnijske obravnave so se po Slovenskem — vsaj pod Sponheimi — vršile v slovenskem jeziku. Preudari vse to: uvaževanje, čislanje slovenske narodnosti, slovenskega jezika v cerkvi, na cesarskem dvoru (habsburški vojvodi so zasedali koroški vojvodski prestol po staroslavnem slovenskem običaju; našo narodno, belomodro-rdečo zastavo nam je dal cesar Friderik III., ki je bil prišel osebno večkrat na Slovensko in spoštoval stare njihove običaje in pravice), v svetem rimskem cesarstvu zajamčene pravice našega jezika, raba slovenščine v sodnijskih poslih, v deželnem zboru (nekateri govore, sklicujoč se na Dimitza, Gesch. Krains III. 237, o izključni rabi slovenskega jezika pri obravnava kranjskega deželnega zbora) — ali se ti mora čudno zdeti, da zasledujejo mnogi, čeprav v skromnih virih, sledove začenjajočega se narodnega slovenskega prava? Južno od Drave — tako poroča Benkovič po Ankershofnu — je veljalo bavarsko in longobardsko pravo, »secundum legem Longobardorum et Bavariarum«, poleg tega pa tudi slovensko pravo. Zato govore stare listine o pričah po slovenski postavi, (»testes slaviniscae institutionis«). — Ta stvari so sicer večalimenj znane, čeprav ne širšim krogom — v tej zvezi pa in z ozirom na današnje razmere zelo zanimive in podučne. Slovenci na Koroškem so že v 15. stoletju imeli v sodnem oziru take jezikovne pravice, kakršnih danes še na Kranjskem nimajo. In to vse pred reformacijo. Trubar je s svojim nesrečnim in nespretnim nastopom opozoril Nemce na slovanski jug in od reformacije počenši pada veljava slovenskemu jeziku v politički javnosti. Le primerjajte pravice slovenščine pred reformacijo s pravicami po reformaciji in z — današnjimi, ko se moramo boriti v upravi in sodstvu za mrvice tega, kar se nam je odvzelo!

+ Shod K. Z. se vrši v nedeljo popoldne ob 4. pri Oražnu na Selu. Poroča dr. Val. Rožič in dr. Krek. Pridite v obilnem številu!

+ Pomožna akcija. Gospodarska zveza nam javlja, da so jo dobavitelji sena iz vseh krajev, kot iz Italije, Nemčije in Nizozemske, obvestili, da je vsled slabega vremena, katero traja že skoraj 14 dni, nemogoča odpošiljatev sena iz oddajnih postaj, in ravnotako je tudi nakladanje sena na Kranjskem vsled visokega snega popolnoma onemogočeno. Dobava sena se bode torej iz tega vzroka za nekaj časa zakasnila, kar blagovoljijo interesentje na znanje vzeti.

+ Francišek Oblak je umrl 4. t. m. pri Sv. Gregoriju. Bil je posestnik, gostilničar in trgovec, bivši župan in dolgoletni občinski svetovalec in odbornik, načelnik gasilnega društva in sploh duša in podpora vsake dobre stvari. Bil je pošten gostilničar, strogo krščanski vzgojitelj obilne družine, ki ni štedil tudi denarja, da bi otroke kar najbolje vzgojil. Drugi sin Janez je četrtišolec v škofovih zavodih. Krepko in neustrašeno je stal vedno v vrstah naše stranke, tudi ob najhujših časih. Svetila mu večna luč!

— Volitve v tržaški mestni svet, ki se vrše od 13. do 30. junija t. l., se udeležijo tržaški Slovenci ne samo v okolici, ampak tudi v mestu. Nocoj je sestanek slovenskih zaupnikov.

— Zametli na Gorenjskem. — Oviran promet. Od Jesenic do Trbiža že tri dni neprenehoma sneži. V noči od 1. na 2. je padlo en meter snega. Največ pregelavice delajo zameti. Ves promet je zaprt. Ponočni vlak je obšel med Ratečami in Trbižem v snegu. Sele proti poldnevju so ga s težavo odkopali. Do treh popoldne še ni šel noben vlak. Snežni plug je vleklo na državni cesti enajst parov volov, pa še ti s težavo. Popoldne je nastalo nekoliko južno vreme, vendar burja še ne poneha. Take zime v marcu ne pomnijo najstarejši ljudje. Tudi brzojavna zveza je pretrgana. — Z druge strani smo včeraj popoldne dobili poročilo: Vsled novega snega vozijo vlaki na Gorenjskem zopet samo do Jesenic. Vse druge proge z Jesenic so zaprte. Včeraj popoldne so se ljudje z Gorenjskega vsled tega pripeljali v živinskih vozeh. Vožnja iz Kranja v Ljubljano je trajala tri ure! Čudno, da iz Ljubljane ni šel na pomoč kak vlak.

— Velika nesreča vsled povodnj. Iz Zagorja na Notranjskem se nam poroča: Pretekli teden je tudi pri nas zapadlo precej snega od 30 do 40 cm visoko. V noči od 1. na 2. marca je pa začelo še deževati s tako silo, da je velikanski hudournik popolnoma nenadoma prišel v vas Zagorje. Ker je voda tekla z veliko silo v dolino, je predrila zidove, ki so obdajali vrtove po pobočju hriba Tabra, ruvala drevesa in kamenje iz zemlje in odnašala velike množine črne prsti. Vsled tega in pa vsled velikega snega se je ta voda, ko je privrela v vas Zagorje, zajezila in udrla v nižje stoječe hiše, kjer je vzbudila speče ljudi. Bil je to grozen, pretresljiv prizor, ko so ljudje v nočnih oblekah hiteli na plano, drugi pa, ki se niso več mogli sami rešiti, glasno klicali na pomoč. Srčni mladeniči in moške so bili res kmalu na mestu in rešili ljudi in živino tako, da vsaj nobenega človeka ne pogrešamo. Sicer je pa napravila voda precejšnjo škodo na njivah, zidovju, pohištvu in pa, ker je vzdigovala tla; tudi je zalila krompir, glavni živež tukajšnjega prebivalstva. Ves dan potem je črpala gasilna brizgalna voda iz hiš. To je strašen udarec posebno za tukajšnje vaščane, ker so že vsled lanskoletne suše preveliko trpeli. Zato prosimo visoko deželno vlado, da bi upoštevala prošnjo tukajšnjega županstva ter s čim največjo podporo prihitela na pomoč nesrečnikom. Obračamo se obenem tudi do naših poslancev, da bi nam stali na strani v teh težkih dneh, zakaj najstarejši ljudje ne pomnijo kaj tako hudega!

— Silni snežni zameti se raztezajo po celi Evropi. Velikanski sneg je zapadel tudi po Portugalskem. V Berlinu odkidava sneg 10.000 delavcev. V Belluno je snežni plaz podsl 13 oseb. Iz Draždan poročajo: Po silnem snežnem meteuju so v smeri Freiberg-Draždane čutili več potresnih sunkov. S Koroškega prihaja poročilo, da je pošteno ravnateljstvo odredilo, naj se s sankami pride v vsled silnega snega od prometa ločene kraje. Vojaška oblast je dala na pomoč skipatrule. Med Zabnico in Ukvami je sneg visok 2-1 metra. Med tema dvema postajama je zopet zagrmelo sedem novih snežnih plazov. 2000 civilistov in 600 vojakov odkidava sneg. — Tudi iz New Yorka v Ameriki prihaja poročilo o silnem snegu. Washington je vsled velikega snega ločen od prometa. Telefonske in brzojavne zveze so razdrte.

— Kazensko preiskavo proti veterancem so uvedli v Ričanu na Češkem. Tam so imeli svoj čas veteransko društvo, ki se je pa samo razdružilo in sklenilo, da daruje svoje uniforme cestnim pomočjem. Zaradi tega sklepa sedaj veterance sodnijsko zasledujejo.

— Slovensko gledališče v Trstu. V nedeljo, 7. marca, uprizore na tržaškem slovenskem gledališču »Moč teme«. Pri tej predstavi nastopi v vlogi Matrone gospa Dragutinovičeva in v vlogi Anjutke ga. Vera Danilova. Koncem meseca ima gospa Danilova svoj benefični večer. Uprizori se »Madame Sans Gene«.

— Umrla je v Kamniku tovarnarjeva soproga gospa Marija Stare, rojena Germ, stara 57 let.

— Nogo si je zlomil nad členkom dne 28. svečana Jakob Steržinar, posestnik in gostilničar na Vrhnikih. To je že drugi slučaj te vrste v našem trgu. Dne 1. januarja t. l. je padel in si zlomil nogo strojarški pomočnik Jakob Laznik. Pota so bila že res tako polzka, da se temu ni čuditi.

— Po 16 letih učiteljavanja v sementišče. Učitelj na višji ljudski šoli v Savskem Brodu, Tomo Pracni, je po 16letnem učiteljavanju stopil v djakovsko sementišče, da postane mašnik. Na ta korak

se je že dolgo pripravljala z gorečim študijem grškega in latinskega jezika.

— **Umrli** je v Zagrebu 3. t. m. lastnik in glavni urednik »Agramer Tagblatt«, gospod Simon Vincenc Frank.

— **Za germanizacijo** je izdal doslej nemški sulferajn 15 milijonov kron. Ustanovil je 37 šol in 47 otroških vrtcev.

— **Umrli** je Anton Roce, gostilničar in posestnik v Rodiku, star 72 let.

— **Umrli** je na Černuham posestnik Valentin Kecelj. N. p. v m.!

— **Kranjskogorska podružnica slov. planinskega društva** ima v nedeljo, dne 14. marca ob 3. uri popoldne v prostorih hotela »Mangart« v Ratečah svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika; 2. poročilo tajnika in blagajnika; 3. vpisavanje novih udov; 4. raznoterosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Kadetska šola v Zagrebu?** Hrvatski listi zabeležujejo vest, da vlada kadetsko šolo iz Kamenice v najkrajšem času premesti v Zagreb.

— **Vinski semenj v Sv. Križu pri Kostanjevici**, ki se je vršil pretečeni terek, je prodajalec, in še bolj pa prireditelj, nekoliko presenetil. Dočim je bila udeležba od strani prodajalcev-vinogradnikov jako velika, ki so ponujali na tisoče hektolitrov vina, so pa kupci skoraj popolnoma izostali. Vzrok je bilo edino le skrajno neugodno, sneženo vreme, ki je vsakega še tako pogumnega potovalca doma zadržalo. Res škoda, da ni bila prirediteljem in prodajalcem vremenska sreča milejša, kajti pri tako dobri kapljici in pri tako nizkih cenah, bi se gotovo napravile prav izvrstne kupčije. Upajmo, da se v prihodnjih mesecih kupčija mnogo na boljše obrne. Sklenilo se je, da se v teku tega meseca priredi en vinski semenj v Krškem.

— **Nesreča pri delu.** V ponedeljek zjutraj sta se pri zgradbi nove strojarne Faganellijeve v Mirnu pri Gorici nevarno poškodovala dva delavca. Poškodbe enega so smrtno.

Blazna stava. Iz Szatmara na Ogrskem poročajo: V občini Dere je staval mladi kmetovalec Aleksander Szimay, da skoči raz cerkvenega stolpa. Prebivalci so se zbrali določena dva okoli stolpa in Szimay je res skočil s stolpa v globočino. Obležal je mrtev.

Nevesta je skočila za ženinom v grob. V Litomericah je umrl finančni višji nadzornik Irelg. Pri pogrebu je nakrat skočila nevesta pokojnikova v odprti grob ter se krčevito oprijela krste. Z veliko težavo so zopet spravili nevesto iz groba in domov. Pri skoku se je nevesta znatno poškodovala.

Na grobu neveste se je ustrelil. Stotnik 66. pešpolka baron Mariaty se je včeraj na Dunaju na grobu svoje neveste ustrelil. Umirajočega so ga prenesli v bolnico.

Nova pravda Janine Borovske. Poslanec Daszyński v »Glosu« očita Janini Borovski špijonažo in jo pozivlje, naj ga pozove pred sodišče, kjer bo doprinesel dokaz resnice. Kakor znano je Borovska zmagala v pravdi proti uredniku »Naprzoda«, ki ji je tudi očital vohunstvo in bil zato obsojen.

Štajerske novice.

š **Zaupni shod** bodo imeli staroliberalci v Ptujju v nedeljo, dne 7. t. m., na kojega vabijo tudi pristaše »Kmečke stranke«. Glavni akterji pri tem so Ploj, dr. Rosina in uskok »Kmečke stranke« Zemljič. Ker si celjski liberalci v tem okraju ne upajo s svojimi kandidati na svetlo, pridejo jim staroliberalci na pomoč, ki še računajo na svoje prejšnje zveze z ljudstvom. Somišljeniki, opozorite! ljudstvo na ta zviti maneuver!

š **Ponarejalci denarja.** V Mariboru so aretirali 34 let starega zavirača južne železnice Jožefa Zagoveca in njegovo ženo, ker sta izdajala ponarejene bankovce po 20 kron.

š **Smrtna kosa.** V St. Lovrencu nad Mariborom je umrl posestnik Jak. Rischnigg, v Mariboru pa umirovljeni davkar Jurij Pichler.

š **Nemškutarska zmaga.** V Spodnjem Gašteraju so zmagali pri občinskih volitvah nemškutarji.

š **Volitve v celjski občinski odbor** se vrše 16., 17. in 18. t. m.

š **St. Ij v Slov. goricah.** Občni zbor je zelo dobro uspel. Na njem je govoril gospod Vlado Pušenjak o potrebi in pomenu izobraževalnih društev ter o varčnosti. Obširno poročilo pride.

š **Mladeniški sestanek** ob 25. marca ob 10. uri popoldne v Mariboru Flösergasse 4. Naredimo si načrt za mladeniške shode, sploh za našo pomembno organizacijsko delo za leto 1909. Prosimo, da se udeležijo sestanka zavedni mladeniči iz zelene Štajerske v ogromnem številu. Na veselo svidenje! Iskrene mladeniške pozdrave!

Ljubljanske novice.

lj **Občni zbor »Slovenske krščansko-socialne zveze«** se vrši prihodnjo nedeljo točno ob 10. uri popoldne v društveni dvorani, nakar opozarjamo somišljenice in somišljenike.

lj **Poduk iz rušline in angleščine.** Ker smo po prijaznosti gospoda ravnatelja Remca dobili lep šolski prostor v prostori trgoveke šole, se bo reorganiziral poduk iz rušline in poljščine. Vsi, ki so doslej obiskovali ruski poduk in oni, ki bi se radi učili nanovo, naj pridejo v soboto ob sedmih zvečer v trgovoško šolo. Najprej bo predavanje o ruskem slovstvu, potem pa zapisovanje novih učencev in starih, ki so ostali zvesti. Ob 8 uri se prične nato drugi, nadaljevalni kurz iz angleščine.

lj **Postni govori v stolnici.** Dr. Opeka je včeraj razvijal te-le misli: Tistih, ki v resnici nič ne verujejo, je razmeroma le majhen procent; zmoti, kateri so udani premnogi, moderna herezija — to je verski indiferentizem. So in niso kristjani. Hočejo biti verni, pa kako se javlja njih vera? O veliki noči brez spovedi, v petek brez posta; maša v nedeljo pa če je, je dobro, če ne, pa tudi; v lepem vremenu izlet, v ugodnem času lov, vsaka mala nerazpoloženost — bolezen... Vzroki tej prikazni: lahkomišljenost in strasti. Ljudje nič ne mislijo, ne gledajo v bodočnost, žive od danes do jutri... Strasti oblegajo človeško srce, a to srce je slaba trdnjava, udaja se, pade. Strsti zavijajo pamet človekovo v dvome, razum v meglo. Kdaj človek jame zgubljati vero? V letih nedolžnosti? Takrat se čuti srečnega v svoji veri. V mladosti, ko strasti poljejo po srcu in je obvladujejo. Sredstva zoper to bolezen so: resnoba življenja, vzgoja volje in molitev. Ne pomaga nič! Moliti je treba; vera je nadnaraven dar, ki se samo z naravnimi sredstvi ne da pridobiti ne ohraniti. — Resnoba življenja: V Bresciji je na pokopališču visok svetilnik. Zakaj na pokopališču, kar je navadno v pristanišču? Zeto ker tu je pristanišče našega življenja; jadramo v smrt in večnost. Ta misel, ta luč nam bodi vedno pred očmi in dajaj smer vsemu našemu življenju!

lj **Ustanovni občni zbor organizacije bančnih uradnikov.** Včerajšnji »Slov. Narod« poroča, da se vrši ta občni zbor dne 7. t. m. Predvčeraj pa je objavil obnem s »Slovincem«, da se vrši v nedeljo, dne 14. marca t. l. Zadnje poročilo je tudi pravilno in v smislu sklepa pripravljalnega odbora.

lj **Iz policijske službe.** Namestništvo je imenovalo mornarskega podčastnika R. Bizjaka za provizoričnega policijskega kancelista ter ga v sporazumu z deželno vlado na Kranjskem pridelilo deželnemu predsedstvu v Ljubljani.

lj **Promoviran** bo danes v petek, dne 5. t. m., na dunajskem vseučilišču notarski kandidat v Ljubljani gospod Janko Kersnik, sin pokojnega slovenskega pisatelja, za doktorja prava. Čestitamo!

lj **Vincencijeva družba** ima prihodnjo nedeljo svoj društveni praznik. Zjutraj ob pol sedmih bode sveta maša v »Marijanišču« in zvečer ob tri četrt na šest litnije in potem zborovanje.

— **Osrednji odbor »Slovenskega planinskega društva«** priredi na predvečer sv. Jožefa dne 18. t. m., ob pol 9. uri v restavraciji »Narodnega doma« svojemu častnemu članu g. c. kr. profesorju Franu Orožnu častni večer. Izročila se mu bo diploma častnega članstva, katero je umetniško izdelal znani slikar g. Hinko Smrekar. Diploma bo prihodnje dni razstavljena v izložbi umetnin ljubljanskega knjigarja g. L. Schwentnerja v Prešernovi ulici. Na večeru ne bo strogega sporeda, pač pa je skrbljivo za šaljiv planinski govor in petje ter neprisilno zabavo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala, a so vsi člani in prijatelji »Slov. planinskega društva« dobro došli.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Danes se pojeta za nepar-abonente operi »Cavalleria rusticana« in »Pagliacci«. — V nedeljo, dne 7. t. m., debuteje na engagement slovenski igravec Milan Skrbinšek, absolvent ljubljanske realke z maturo ter absolvent Ottove gledališke šole na Dunaju, kjer podučujejo sami dvorni igralci in profesorji konservatorija. Gospod Skrbinšek je igral za svoj prvi nastop na našem odru vlogo Martina Spaka v narodni igri »Deseti brat«. — PZvečer se igra zadnjič opereta »Mascotte«. — V torek, dne 9. t. m., se pojeta operi »Cavalleria rusticana« in »Pagliacci«.

lj **Kališeva koncesija** za posredovanje služb, nakupa in prodajo je prešla v last g. Petra Mateliča.

lj **Umrli** je delavka v tobačni tovarni Krescancija Likar.

lj **Novi snežni metež.** Danes zopet skoro neprestano sneži. Poroča se nam,

da je vsled novega snega promet na progi Maribor-Franzensfeste zaprt.

lj **Sneg odkidavat** po železniški progi so se danes zjutraj odpeljale štiri stotnije tukajšnjega 27. pešpolka.

lj **Ogenj.** Danes dopoldne so opazili v podstrešju nove Sternove hiše na Emonski cesti št. 10 ogenj. Obveščen o delelek prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva je bil naglo na svojem mestu ter je ogenj v kratkem pogasil. Strop in podstrešje nad hodnikom prvega nadstropja je začelo vsled tega tleti, ker se je bil vnel nek tram, ki je bil izpeljan preveč blizu dimnika. Škoda ni velika in je bila lastnica zavarovana.

lj **Pobegnili sta** iz blaznice v Celovcu 30letni elektrotehnik Ferdinand Feidl in 18letni Leon Rauter. Pred pobegom sta ukradla 160 K denarja in toliko zlatnine, da znaša skupna škoda 230 K. Oblasti ju zasledujejo.

Telefonska in brzojavna poročila.

»NARODNA ZVEZA« PRI BARONU BIENERTHU.

Dunaj, 5. marca. Včeraj popoldne ob 3. uri je sprejel ministrski predsednik načelnika »Narodne zveze« dr. Šusteršiča in pa v odsotnosti načelnika dr. Ivčevića njegovega namestnika dr. Ploja. Konferenca je trajala pet četrt ure. Rezultat konference je popolnoma negativen, t. j. v razmerju Jugoslovancov do sedanje vlade se prav nič ne izpremeni. Govori se, da se je pri tem pogovoru kazal baron Bienerth precej potr in malodušen in da je izjavljal, da če bi imela biti njegova oseba ovira normalnim parlamentarnim razmeram, se rad umakne, toda da kot uradnik mora vztrajati na mestu, na katero je postavljen. Zastopnika »Narodne zveze« sta brez ovinkov označila baronu Bienerthu stališče Jugoslovancov, kateri nikakor nečelo igrati vloge državljanov druge ali tretje vrste.

Dunaj, 5. marca. O konferenci zastopnikov »Narodne zveze« z baronom Bienerthom se še poroča, da je baron Bienerth sicer na dolgo in široko razlagal, da vlada nima nobene osti proti Čehom, ni se pa upal tega jasno povdarjati glede Jugoslovancov. Čutiti je menda bilo, da bi baron Bienerth rad razdvojil »Slovansko jednoto«.

NERESNIČNE VESTI O »SLOVANSKI JEDNOTI«. — »SLOVANSKA JEDNOTA« IN PREDSEDNIŠKO VPRAŠANJE DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 5. marca. Vesti, katere razširjajo nekateri listi o včerajšnji seji »Slov. jednote«, so neresnične. Neresnična je vest, da so Jugoslovanci protestirali proti kandidaturi prof. Masaryka, za tak protest ni bilo nobenega povoda, ker Masarykova kandidatura »Slovanski jednoti« ni bila nikdar priglašena. Ravno tako neresnična je vest, da bi Jugoslovanci zahtevali, da mora kandidat za predsedstvo biti Jugoslovanc. Od jugoslovanske strani se vprašanje jugoslovanske kandidature sploh niti sprožilo ni. V krogih, ki so v stiku z »Narodno zvezo«, se sploh dvomi, da bi »Narodna zveza« sprejela tako kandidaturu, če tudi bi se ji ponudila, ker je opravičen dvom, da bi se Jugoslovanci hoteli izpostaviti odiju tako ostrega nasprotstva proti krščansko-socialni stranki, katere zavzema baš v hrvaškem vprašanju in osobito v zadevi trializma stališče, ki je Jugoslovancu zelo prijazno.

SEJE NAŠEGA PARLAMENTARNEGA ZASTOPSTVA.

Dunaj, 5. marca. »Slovanski klub« je sklican k seji v torek ob 10. uri popoldne, ob 2. popoldne se snide izvršilni odbor »Slovanske jednote«, ob 3. uri popoldne se vrši plenarna seja »Narodne zveze«, ob 5. uri popoldne se pa vrši odločilna seja parlamentarne komisije »Slovanske jednote«, v kateri se bode odločevala taktika.

BOSANSKA AGRARNA BANKA.

Dunaj, 5. marca. Dr. Šusteršič name-rava takoj, ko se snide državni zbor, vložiti nujni predlog v zadevi bosanske agrarne banke, ki jo snujejo Mažari in kateri hoče dati baron Burian daleko idočje privilegije. Nameravani predlog ne bo imel, kakor se posebej naglašja, nobene obstrukcionistiške tendence, temuč ima le namen privedi avstrijski parlament do tega, da zavzame jasno stališče v silno važni in nujni zadevi. Nevarnost preti, da baron Burian potom agrarne banke izroči Bosno in Hercegovino popolnoma mažarskemu volivu.

TAKTIKA »SLOVANSKE JEDNOTE«.

Dunaj, 5. marca. »Slovanska jednota« se o taktiki doslej še niti posvetovala ni, še manj kaj sklenila. Vse novice, ki se širijo med svet po nemških listih o bodoči taktiki »Slovanske jednote«, so gole kombinacije, ki nimajo nikakršnega resnega temelja.

ABRAHAMOVICZ ODLOŽIL MANDAT.

Dunaj, 5. marca. Abrahamovicz je sporočil predsedstvu državnega zbora, da odlaaga svoj državnozborni mandat.

NIČNOSTNA PRITOŽBA PROTI MAZELLETOVI OPROSTITVI.

Novo mesto, 5. marca. Proti oprostilni razsodbi v zadevi Mazelle je priglasil državni pravdnik ničnostno pritožbo. (Čujejo se razne stvari o tem kako se je ta pravda vodila. Mi smatramo za jako neumestno, da so člani sodnega dvora, kakor se poroča, čestitali obtožencu radi oprostivke. Če je to res, moramo reči, da se mora tako obnašanje najostreje grajati, kajti sodnik ne sme, dokler je v sodni dvorani, kazati nikakoršne simpatije ali antipatije napram obtožencem. Čestitanje oproščenemu obtožencu zamore neho te vzbuditi sum pristranosti, kar je v interesu pravosodja v vsakem slučaju najiskreneje obžalovati. Opozarjamo n. pr. na slučaj pokojnega dr. Sterbenca, ki je bil pred novomeškim sodiščem oproščen in kateremu je po oprostivki, ko se je zahvaljeval predsedniku ranjkemu nadsvetniku Golia, le-ta iz osebnih prijaznosti dal roko. Radi tega čina se je bila svojedobno izvedla menda celo disciplinarna preiskava proti ranjkemu Goliji, ki je bil znan kot strogo objektivni sodnik. A »Slovanski Narod« je takrat najstrožje grajal omenjeno Golijevo prijaznost! — Ur.)

»VELEIZDAJALSKA« PRAVDA V ZAGREBU.

Zagreb, 5. marca. Na tukajšnji brzojavni postaji vrše najstrožjo cenzuro nad brzojavkami. (To potrjuje tudi tržaški »Piccolo«. Op. ur.)

NOVE ŽRTVE NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 5. marca. Včeraj so v Dvoru nanovo zaprli več oseb, osumljenih veleizdaje.

JAPONSKI PRINC V BELGRADU.

Belgrad, 5. marca. Včeraj je kralj Peter sprejel v avdijenci japonskega princa Kuni-ja ter mu potem vrnil obisk v »Grand hotelu«. Tudi zunanji minister dr. Milovanović je obiskal japonskega princa.

STALIŠČE SRBIJE.

Belgrad, 5. marca. Poročila o stališču srbske vlade so si še vedno v protislovju. V poslaniških krogih stoji na stališču, da je absolutno izključeno, da bi Srbija odnehala od teritorialnih zahtev in od avtonomije Bosne in Hercegovine. Vlada, ki bi kaj takega storila, bi izdala državo in bi ne bila niti osebna varnost takih mož zagurana. Da se je napačno tolmačilo, da srbska vlada odnehava, je vzrok v tem, ker je njen odgovor jako prijazen, kakor je v takih notah običajno, in se je tako pri površnem pregledovanju odgovora prezrlo marsikatero drugo točko ter so tako nekateri pomotoma mislili, da se srbska vlada odpoveduje znanim srbskim zahtevam.

Belgrad, 5. marca. »Trg. Glasnik« piše jako bojevito ter pravi, da imajo Srbi moč in voljo, da se ne udajo. »Mali Žurnal« vzklika, da bodo Srbi kaznovali avstrijsko nasilstvo ter da Avstriji pomaga Francija in protislovanska politika Izvol-skega.

Zemun, 5. marca. V Nišu je bil shod, katerega se je udeležilo 100 srbskih častnikov. Shod se izjavi, da se mora v slučaju, ako vevlasti pritisnejo, da se mora Srbija odpovedati teritorialni odškodnini in avtonomiji Bosne in Hercegovine, zahtevati za Srbijo Sandžak. Turčija, da se mora kaznovati, ker da se je izdajalsko pogodila z Avstrijo.

OGRSKA IN KRIZA.

Budimpešta, 5. marca. Ogrski ministrski svet je sklenil, da rešitev o bančnem vprašanju predloži parlamentu. S tem je kriza odgodena, preprečena pa ni.

Izvid g. prof. dr. H. Riedingerja, ravnatelja deželne porodnišnice v Brnu.

Z veseljem Vam poročam, da sem do-cela zadovoljen z uspehi, ki sem jih dose-gel z Vašim Serravallovim china vinom z železom. Odredil sem ga mnogim paci-jentom zavoda in sem tudi mogel dognati hitro pboljšanje in povečanje moči. Brez dvoma bom Vaš izdelek rabil tudi v praksi.

Brno, 14. oktobra 1895.

M 292 5 Prof. dr. H. Riedinger.

Prodajalka

v špecerijski in manufakturni trgovini dobro izvežbana, želi premembo službe, najrajši kje na deželi. — Prijazne ponudbe na Alojzijo Mrva, Šapjane, Istra.

628 **Zahvala.** 1-1

Polna žalosti in potrtnim srcem ob nenadni smrti iskreno ljubljenega in nepozabnega soproga, očeta, strica in svaka, gospoda

Anton-a Ditrich

posestnika in trgovca v Postojni

zahvaljujem se v svojem in v imenu svojih otrok in sorodnikov, vsem udeležencem pogreba.

Osobito se najsrčneje zahvaljujem slavnemu županstvu Postojne, „Rokodelskemu društvu“, „Sokolu“, gasilnemu društvu in Čitalnici za korporativno spremstvo k zadnjemu počitku. Pevskemu društvu „Postojna“ najlepša zahvala za ganljivo petje.

Najtopleje se zahvaljujem deputaciji trgovske in obrtne zbornice in trgovskemu društvu „Merkur“, ki je kljub slabemu vremenu izkazala umrlemu zadnjo čast.

Darovalcem krasnih vencev ter udeležencem izven Postojne in tržnoma ter sploh vsem, ki so pripomogli k tako veličastnemu sprevedu, najsrčnejša zahvala.

V Postojni, dne 4. marca 1909.

Žalajoča soproga.

Meteorologično poročilo.

Vlšina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
4	9. zveč.	725'6	1'1	brezvetr.	del. obl.	
5	7. zjut.	25'7	-2'6	sl. svzh.	megla	5'0
	2. pop	23'4	1'2	sl. szah.	dež	

Srednja včerajšnja temp. — 0'3°, norm. 1'8°.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 3c. februarja

Pšenica za april	13'57
Pšenica za oktober 1. 1909.	11'27
Rž za april 1. 1909.	10'40
Oves za april	8'59
Koruza za maj 1. 1909.	7'47

Efektiv: 5 ceneje.

Le 4 dni! Ljubljana. Le 4 dni!

Na zemljišču hotela „Union“.

V soboto, 6. marca, ob 8. uri zv.

velika gala-premiera

M. Bergova

menadžerija in zoološki cirkus

Popolna razstava živih živalij iz vseh dežel kot **levi**, tigrji, panterji, leopardi, severni medvedje, rujavi medvedje, hijene, volkovi, orli, pelikan, **Märy**, indijski slon itd.

Vsakdan popoldne ob 4. in zvečer ob 8. uri briljantna razstava

v posebnem, prav v to svrhu zgrajenem, elegantno opremljenem šotoru za cirkus.

Priznana najboljša dresir. roparske živali sedanosti

Non plus ultra! Non plus ultra!

Krotilec Berg s svojo najboljšo dresirano skupino levov. Edini način dresure v tej vrsti na cellem svetu. **Lev kot plesalec na vrvi.**

Velika borba z odraslim berber. levom.

Posebno zanimivo

velikanski severni medvedji

med njimi velikan „Avgust“, 2'50 m visok, dalje dresirani levi, volkovi, rujavi medvedje, slon Märy itd.

Bergova menadžerija je obiskala doslej le največja mesta Evrope in našla povsod nerazdeljeno pohvalo, n. pr. v Florenci, Genovi, Trstu, Milanu, Gradcu, Dunaju, Pragi, Monakovem in dr.

Vatopnina: Zaprti prostor 1'20 K, 1. sedež 1 K, II. sedež 70 v, galerija 40 v.

Živalski šotor je odprt od 10. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Hranijo se živali popoldne ob 3. uri.

Vatopnina za živalski šotor le 30 v.

K številnemu obisku vabi najvljudnejše

Gospa M Berg iz Monakova.

Menadžerija je dobro zakurjena.

Hiša v dobrem stanu se prodaja v Krškem po nizki ceni.

Obstoji iz treh sob in vseh pritliklin. Zraven je prostorno dvorišče, vrt za sočivje in velik sadni vrt. — Natančno se poizve pri **M. Lesjak-u, Krško št. 60.** 617 3-1

Malinov sok

(sirup la steklenica 5 kg le po K 6'80. Kompot iz brusnic 1. kabele K 5'—, Platničarice v kislu 1 kabele 5 kg le po K 6'—, Marmeladna zmes kabele 5 kg le 5 K. Zaboječ 5 kg, vsebuječ marmelade, soka, gobe v kislu in soli, skupno 10 do 14 vrst le 5 K. Izborov vzorec za nadaljni nakup pošilja 1. Danha, Volyn, Šumava, Čehy. Cenjena naročila naj se izvolijo pisati v češkem ali nemškem jeziku. — **Pohvalno priznanje.** Gospod A. S. Žižkov piše 19. januarja 1909: Popolnoma sem zadovoljen z Vašim blagom, kar se tiče cene in dobrote, blago se samo priporoča, da more biti z njim vsak zadovoljen i. t. d. — Gospod I. N., nadučitelj v Hrvicah piše 30 febr.: Danes došli vzorci so mi popolnoma po godu glede kvalitete, valed česar naročam i. t. d. (Tisoč takih priznanj) 626 1-1

Zračno 613 (1)

stanovanje

z eno sobo in kuhinjo išče

takoj Vaclav Vejřík, Katoliška tiskarna.

Paulus-briket

najboljši Šlezjski premog stisnjen v kocke, 8000 kalorij kurilne izbornosti. Kurjenje sob in štedilnikov priprosto kakor z navadnim premogom, le da je hitreje, bolje in dalje trajajoče.

Bohemia-premog

kosovnik in orehovnik, najboljša vrste, brez prahu, brez kamenja, presejan in izbran, 5000 kalorij, tedaj brez konkurence. Pošilja se točno tudi izven Ljubljane, briket brez opažanja. Priporoča samozalagar **Josip Paulin**, glavna zaloga premoga v Ljubljani, **Nova 3055 ulica št. 3.** (9)

Naznanilo

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Glasom zaključka IX. rednega občnega zbora iz dne 4. marca 1909. izplačuje se za leto 1908. 60/0 dividenda t. j.

K 24.— na vsako delnico, kupon št. 8

pri blagajnah centrale v **Ljubljani** in podružnic v **Spljetu, Celovcu in Trstu.** 631 1-1

Krasno posestvo

z mlinom je na prodaj blizu **Ljubljane ob Kamniški Bistrici.** **Vsa uprava, park, ribištvo, vodna meč.** Natančneje uprava „Slovenca“. 558 10-1

Obnovojeni živalski in kramarski semenj

bo dne 10. marca v Zagorju na **Pivki.** Vabijo se kupci in prodajalci. 629 1

Pozor!

kavarna „Ilirija“

Kolodvorske ulice št. 22, 3 minute od južnega kolodvora. 495 4-1

je vsak dan

vso noč odprta.

V posebni sobi kavarne je na razpolago nov moderni električni pianino.

Davka prosti 4% avstrijski državni zakladni listi iz leta 1909.

Temeljem zakonov z dne 11. junija 1901, 18. julija 1905, 19. februarja 1907, 23. februarja 1907, 6. marca 1907, 30. decembra 1907 in 29. decembra 1908 izda c. kr. finančno ministrstvo za

220,000.000 kron nominale

davka prostih 4% avstrijskih državnih zakladnih listov. V teh listih navedene kapitalske tirjatve bo izplača c. kr. državna uprava dne 1. marca 1912 ali tudi preje na podlagi predidoče najmanj trimesečne odpovedi brez vsakega odbitka davka ali drugih pristojbin. Obresti se bodo izplačevale s 4% na leto brez odbitka v polletnih obrokih dne 1. marca in 1. septembra vsakega leta za nazaj.

Rentabilnosta drž. zakladnih listov se zviša, če se upošteva najkasneje dne 1. marca 1912 v nominalni vrednosti vršeče se vračilo, na cirkla 4'45%, če se pa vrne preje, pa še primerno za več.

Javna subskripcija se vrši v torek, dne 9. marca 1909.

Subskripcijska cena je določena na 98'80% všteti 4% obresti od kosa od 1. marca 1909 do dneva sprejetja. Subskripcija se izvrši potom obraza za prijavo, ki je zato določen in se dobi brezplačno pri podpisovalnici. Pri subskripciji se mora na zahtevo vložiti varščina 10% podpisanega zneska v gotovini ali vrednostnih papirjih. Določene liste morajo znamovalci dvigniti **od dne 15. marca do najkasneje 30. aprila letos.** Dvigniti se morajo pri znamovalnici, kjer se je podpisalo. — **Za subskripcijsko znamovalnico za Ljubljano** je določena

podružnica c. kr. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt, Franc Jožefa cesta 9.

Ljubljana, dne 5. marca 1909.

621 1-1

Juli Mazelle pred porotniki.

(Dalje.)

Novo mesto, 3. marca 1909.

Po prečitaniu obtožbe vpraša predsednik sodnega dvora obtoženca, ali se čuti krivega. Julij Mazelle: »Jaz nisem kriv. Zvedel sem v hotelu g. Lacknerja v Črnomlju, da je graščina Krupa na prodaj. Šel sem k svojemu tastu Danijelu Makarju v Metliko, s katerim sva se zmenila, da Krupo kupiva. Pisal sem baronu Arturju Apfaltrern, če proda graščino. Le-ta mi je odgovoril, da je graščina na prodaj in da se naj obrnem na dr. Kornke, odvetnika na Dunaju, kot njegovega pooblaščenca. Dr. Kornke mi je na tozadevno pismo odgovoril, da pride sam osebnost na dogovor. Dne 5. oktobra 1904 je prišel na Krupo grof Heri, jaz in moj tast Danijel Makar. Pogajali smo se dalj časa in se končno zedinili, da kupiva celo na prodaj ponujano posestvo jaz in Danijel Makar za 340.000 K. Vsa na Kranjskem in Hrvaškem ležeča posestva in zemljišča prevzameva z fundusom instructus razum nekili starin, katere si je izgovorila baronica Apfaltrern. 8. oktobra 1904, torej 4 dni po tem dogodku, mi piše dr. Kornke, da se obvezna pogodba eventualno že lahko prej sklene, kakor čez osem dni, kakor je bilo prvotno zmenjeno. 12. oktobra dobim od dr. Kornke brzojavko, katera se glasi: »Ich nehme Ihr Kaufoffert Krupp an und ersuche Sie, morgen Donnerstag um 1 Uhr Nachmittag mich Krupp zur weiteren Abmachung zu erwarten.« Ravno tako brzojavko je dobil tudi moj kompanjon Danijel Makar. Z ozirom na ta brzojav sem bil v mnenju, da je kup že perfektno sklenjen in sem obvestil tasta, naj preskrbi potrebni denar. Res pride naslednji dan moj tast in prinese s seboj 50.000 K. Šla sta v Krupo in se sešla z dr. Kornkem. Tam je napadel dr. Kornka oskrbnik graščine Peter Rauh, ki mu je očital, da se je sklenila kupčija za njegovim hrbtom, da to ni lepo in da ga nova gospodarja lahko vsaki čas ven vrže. Nato je odgovoril dr. Kornke: Kar je, je; kupčija je že sklenjena, sedaj se ne more nič več pomagati. Ko smo bili pri kosilu, pride na dr. Kornke brzojavka, katero je ta, ko jo je prečital, vtaknil v žep, ne da bi rekel kako besedico. Po kosilu sem opomnil kontrahente, da gremo k delu. Dr. Kornke je imel že spisano pogodbo, katero smo potem podpisali. Dali smo tudi 50.000 K are. (Zastopnik obtoženca, dr. Triller, izroči predsedniku original te pogodbe, ki se prečita.) Moj tast je kmalu nato odšel, rekoč, da gre takoj v Karlovce, kjer ima naloženo večjo svoto denarja, da ga dvigne. Jaz sem potem ostal še do večera v Krupi ter odšel nato v Gradac, dr. Kornke pa po drugi strani proti Novemu mestu.

Predsednik: »Obtožba očita, da ste Vi vedeli, da pride dr. Kornke v Gradac in da ste v Gradacu, ko je prišla brzojavka Kavšeka iz Ljubljane, iz katere je razvidno, da daje Kavšek 10.000 K več, jo zadržali. Brzojavil je iz Dunaja neki Reinagel. (Ta brzojav se prečita.) Vi ste takrat v poštnem uradu kot poštni upravitelj ukazali, da se ta brzojavka ne sprejme.

Obtoženec: »O tej brzojavki ne vem ničesar in so obdolžitve neutemeljene. Jaz sem se 13. oktobra 1904 pogovarjal s svojim tastom Danijelom Makarjem pred hišo o kupčiji, ko pride moja žena in naju pokliče h kosilu. Ko greva s tastom v jedilnico, se odpro vrata pisarne in gdč. Brigita Berlan, takratna ekspeditorica, me pokliče in naznani, da aparat ne funkcije. Šel sem za njo v pisarno in sem videl, da aparat res ne deluje in da se na papirju ni moglo čitati črk. Ker je bilo že čez poldne, sem ji rekel, naj gre h kosilu, da bodem aparat že jaz popravil. Naročil sem ji tudi, naj takoj ob dveh pride v pisarno in odpravi. Kako vsebino je imel brzojav, ne vem. Tudi ne vem, če je gospodična že kaj brzojava sprejela. Kar trdi obtožnica, da bi jaz pero v aparatu strl, je nezmisl, ker se dá to napraviti le mehaničnim potom. Kar se mi očita, nisem ničesar kriv, tudi nisem imel povoda do tičnega brzojava zadrževati, ker je bila na podlagi brzojava dr. Kornke, kupčija prejšnji dan že popolnoma sklenjena. Drugi razlog, da nisem imel povoda zadrževati brzojava, je pa tudi ta, da dr. Kornke sploh ne bi mogel brzojavke prejeti, če bi tudi bila oddana opoldne 13. oktobra 1904. Da je prišla cela stvar tako pozno na dan, je kriva volivna borba. Nasprotniki so to, ko sem kandidiral za državno-zborni mandat, zoper mene izkoriščali. V »Slovenca« je izšel dne 18. svečana članek »Volivno gibanje«, v katerem stoji pasus: »saj ne vé vsakdo za neko brzo-

javko«. Prebere se ovadba na pošto direkcijsko v Trstu, na kateri je podpisan neki Albert Basanek. To ime je, kakor se je konstatiralo, fingirano.

Predsednik vpraša obtoženca, ali pozna pisavo dotične ovadbe, kar g. Mazelle zanika. Nato se prečita ovadba poštno direkcije na državno pravdnštvo, kakor tudi izjava, da noben uradnik ni primoran izven uradnih ur sprejemati nujnih brzojav. Prečita se opomba korespondenčnega zapiska v Novem mestu, v katerem stoji: »Unterbricht mich während dem Gehen der Depesche: scheint Fehler im Apparate zu haben.«

Ker je ura poldne, se prekine obravnavanje do popoldan.

Popoldne se prečita izpovedba Arturja barona Apfaltrern. Iz te izpovedbe in drugega je razvidno, kakor da je izročil baron Apfaltrern celo zadevo dr. Kornke, svojemu pooblaščenca, njemu samemu pa o celi stvari ni nič znano.

Generalna priča gdč. Brigita Berlan. Sedaj poštna oficijantinja v Postojni, se ne zapriseže, ker izvaja obtoženčev zagovornik dr. Triller, da je, če se je dogodek tako vršil, kakor ga opisuje obtožba, gdč. Berlan tudi sokrivka g. Mazelletu in se v tem zmislu opira na § 107 kaz. zakona. Temu se protivita državnega pravdnika namestnik dr. Kočvar in zastopnik zasebnega udeleženca dr. Vodušek. Sodni dvor sklene po posvetovanju, da se gdč. Berlan z ozirom na razloge § 107 št. 1 kaz. zak. ne zasliši pod prisego, češ, da je vsaj sumna. Gdč. Berlanova proti takemu postopanju protestira, a jo poduči g. predsednik, da ima kvečjemu pritožiti se g. drž. pravdnik.

Nezapriseženo izpove gdč. Berlan: »Službovala sem v Gradacu od leta 1902 do vstevši 1904. Mesečne plače sem imela samo 24 K ter sem bila navadna poštna uslužbenka. Kar sta se pogajala gg. Mazelle in Makar z baronom Apfaltrern, mi je bilo iz govorice znano. Znano mi je, da je prišel dne 12. oktobra 1904 brzojav od dr. Kornke, v katerem nazadnje pravi: »... damit der Kaufvertrag erst abgeschlossen wird.« Ta brzojav je bil naslovljen na g. Mazelle.

Drugi dan okoli poludvanajste ure mi naznani novomeška brzojavna postaja nujen brzojav. Sprejemem ga in ga že do polovice napišem na blanket, ko pride v pisarno g. Mazelle in mi prepove vzeti brzojav. (Opisuje dogodek kakor v obtožnici.) Kakor mi je znano, je zlomil g. Mazelle tisto pero v morzeju, ki ga ima v rezervi in ga poslal v Trst kot dokaz na direkcijsko. Šele popoldne ob 2. uri 14 min. sem sprejela že zjutraj avizirani brzojav ter ga odposlala. Videla sem, da je Mazelle brzojavil v Novo mesto — kaj tega ne vem. Opomnim še to, da, ko sem se prej sprehajala in ob dveh hotelu v urad, me je gospa Mazelle zadrževala, rekoč, da se še nikamor ne mudi. Tako sem šele ob 2. uri 14 min. sprejela in odpravila brzojav in ga potem oddala gospej Mazelle, da ga odpravi. Nekaj časa za tem vidim, da prihaja g. Hugo Lengsfeld, kaplan, iz šole. Šla sem dol, takrat pa videla, da hoče ga M. brzojav, katerega sem ji dala za oddajo, skriti pod predpasnik. Rekla sem ji, kako to, da brzojav še ni oddan, ko ima že toliko zamude. Odgovorila mi je, da še nima sela, ki bi nesel brzojav. Na vprašanje dr. Trillerja, če je aparat bil dober, naznani priča, da je zmiraj dobro deloval, razum v slabem vremenu, kar se pa povsodi zgodi. »O dogodku 13. oktobra 1904 sem omenila nekaj kaplanu Lengsfeldu. Ko sem zopet enkrat prišla v župnišče v Podzemelju, me je vest pekla, da sem tako ravnala in se dala pregovoriti ter povedala župniku g. Rometu cel dogodek. Le-ta mi je rekel, da se je motil v meni, ker me je doslej imel za pošteno dekle, sedaj pa, da vidi, da sem taka, kot so druge. Hudo mi je bilo, kaj, če bi zvedeli o tem dogodku moji starši in moj brat, ki je župnik. Pozno potem sem v Mojstrani nadomestovala. Takrat je imel tam opraviti slučajno dr. Slejko, višji poštni komisar iz Trsta. Bila sem z njim skupaj v gostilni pri kosilu, ko berem v »Slovenca« članek, v katerem se razkriva dogodek z dne 13. oktobra 1904. Ustrašila sem se tega članka in to tako, da je opazil to dr. Slejko. Vprašal me je, kaj mi je, jaz pa sem odšla v pisarno in dr. Slejko kmalu potem za menoj. Dr. Slejko je dobil nenadoma neko brzojavko, ki ga je klicala v Ljubljano in jaz sem mu, ko je že bil na potu na kolodvor, cel dogodek, ki se je vršil dne 13. oktobra 1904 v Gradacu, povedala.

Predsednik: »Gosp. Mazelle pa dogodek, ki se je vršil 13. oktobra 1904, vse drugače slika nego Vi.«

Berlanova: »To ni res. Ko sem mu jaz povedala, da lahko radi omenjenega dogodka službo izgubim, mi je rekel, da

ima že toliko premoženja, da me lahko za svojo vzame.«

»O dogodku z gdč. Mimi Makar naznanim to: »Ko sem bila klicana iz Mojstrane v Gradac, mi je prišla nasproti kaka dva kilometra gdč. Makar, katera mi je naznanila, da je neki župnik mene in g. Mazelletu naznanil. Nagovarjala me je, naj tako govorim, da bo za oba prav. Odgovorila sem ji, da ne morem drugače govoriti, kakor se je dogodek vršil. Gdč. Makar je nato izstopila iz poštnega voza. Jaz sem se nato odpeljala proti Gradacu; pred Gradacem pa me je čakala g. Mazelle in me pozvala, naj izstopim. Ko sem ji jaz odgovorila, da ne, mi je rekla, da vsaj toliko, da se lahko poljubive. Izstopila sem in sve se pozdravile in poljubile. Pri tej priložnosti mi je rekla, naj pri preiskavi povem, da se je nekaj pri aparatu potrl. Spominjam se tudi, da ko sem šla v Novem mestu neko kolegino obiskat, da me je taista ironično vprašala, če je resnica, da se je ravno pri oni brzojavki aparat pokvaril.«

Predsednik: »Gospodična, ali lahko to poveste obtožencu v obraz!«

Priča: »Lahko, ker resnico govorim. Očitala sem enkrat g. Mazelletu, da si je graščino Krupo nepoštenim potom pridobil, g. Mazelle pa me je oddal dr. Trillerju. Ta tožba zavoljo žaljenja časti še ni končana.

Predsednik prebere pismo z dne 22. svečana 1908, katerega je pisala g. Mazelle gdč. Mimi Makar v Metliko. Piše ji v njem, naj se snide z gdč. Berlan, kateri naj naroči, da govori resnico.

Na predsednikovo vprašanje pravi obtoženi, da ostane pri svoji trditvi.

Dr. Triller vpraša pričo, kako se to vjema, da je na brzojavki napisan čas oddaje v Novem mestu 12 h 12, med tem, ko ona trdi, da je bila ob 12 h 12 že pri kosilu. Vpraša jo nadalje, kaj na brzojav najprvo zapiše. Ko mu Berlanova naznani, da naslov in uro prihoda, pravi dr. Triller, da je na predmetni brzojavki z dne 13. oktobra 1904 zabeležen čas 2 h 50' in je torej nemogoče, da bi zadrževal pričo g. Mazelle pri brzojavljenju, ker ona sama trdi, da je popoldan nadaljevala s pisanjem brzojava, teksta od tam, kjer jo je opoldan prekinil obtoženec. Gdč. Berlan na to razjasni, da se jo je napačno razumelo, da je čas prihoda zapisala na brzojav na koncu. Priča potrjuje, da je res rekla gospej Gustinovi v Jesenicah, da so Mazelletovi jako fini, dobri in pošteni ljudje, a mislila je pri tem samo na gospo Mazelle. Na vprašanje dr. Trillerja potrjuje, da ima brata župnika.

Priča Eduard Lengsfeld, vojni kaplan izpove, da je šel 13. oktobra 1904, ko je kaplanoval v Podzemelju, v brzojavni urad. Opazil je, da je gdč. Berlan jako razburjena in ona mu je na tozadevno vprašanje odgovorila, da radi tega, ker se je nek nujen brzojav za 2 uri zadrževal. Spominja se, da mu je rekla, da se bode rezervno pero v morzeju polomilo in poslalo v Trst kot dokaz, da je bil aparat pokvarjen. Ker je že dolgo časa tega, se ne more drugih dogodkov spominjati.

Dr. Kornke, odvetnik z Dunaja, izpove, da se je pripeljal 4. oktobra 1904 v Gradac. Tam se je pogajal z obtožencem radi nakupa graščine. Nista se mogla domeniti, zato je predlagal, da se peljejo popoldan na Krupo. Na Krupi je bil že baron Apfaltrern in njegova soproga. Po daljšem pogajanju so se domenili za skupno ceno 340.000 K. Ta pogodba je bila na stran kupcev obvezna za osem dni. 13. oktobra sem bil zopet v Krupi, kjer sta me že čakala obtoženec in njegov tast Danijel Makar. Zopet smo se pogajali ter, ko smo bili edini radi neke intabulirane mašne ustanove, sklenili pogodbo. Omenim, da sta kupca jako sili na to, da se kupna pogodba datira z dnem 12. oktobra 1904. Ker je brzojav, v katerem se mi je ponudila za 10.000 K višja kupna cena, prepozno došel, sploh o njem nisem nič omenil. O Petru Rauhju vem, da je bil zastopnik obeh strank. Odpeljal sem se potem domov, v Gradacu pa nisem bil. Brzojavko, katera je že odšla iz Gradaca, nisem sam oddal, ampak poslal po selu.

Predsednik vpraša gdč. Berlan, kako to, da trdi, da je bil dr. Kornke še potem v Gradacu, ko le-ta pravi, da ni bil. Brigita Berlan: »Es hat alles gesagt, dass Dr. Kornke in Gradac war.«

Dr. Kornke naznani, da je ponujal Kaušek 600.000 K brez graščine Mrzlaki, ki je vredna 50.000 K.

Prebero se izpovedbe Karla Kauška, Janeza Jakšeta in Leopolda Reinagla, ki ne povedo nič novega.

Priča Peter Rauh, veleposestnik in župan v Adlešičih, izpove: Bil sem oskrbnik Krupe sedem let, do 1904. Kake dve leti pred prodajo graščine mi je pisal baron Apfaltrern, da hoče Krupo prodati. Takrat, ko so se stranke pogajale, me ni

bilo zraven. Od barona Apfaltrerna sem dobil odpravnine 6000 K. V drugem se povsem strinja s trditvami obtoženca. Vprašan, kako to, da je prišla cela zadeva tako pozno na dan, pravi priča, da je bil vzrok političen, ker je takrat Mazelle kandidiral.

Gdč. Mimi Makar iz Metlike, sva-kinja obtoženca, hoče priseči in izpove, da ji o celi stvari ni ničesar znano, razum, kar ji je sestra pravila, namreč, da se ni treba razburjati, ko je bil v »Narodu« dopis, da je Julijus suspendiran. Berlanovi nisem nič prigovarjala. Ta mi je rekla, da bo tako govorila, kar je res.

Gdč. Berlan pove priči, da jo je le-ta nagovarjala, naj govori, da se je takrat v aparatu nekaj strlo. Mimi Makar to odločno zanika.

Gospa Mazelle, soproga obtoženca, hoče priseči in izpove: »Moj oče Danijel Makar je prišel radi kupa v Gradac. Sprehajal se je z mojim možem pred hišo, ko sem ju prišla klicat k kosilu. Ko smo bili na stopnjicah, pokliče gdč. Berlan mojega moža v pisarno. Ker jih dalj časa ni bilo, sem jih šla klicat v pisarno. Tam sem videla gospodično in mojega moža, ki sta stala pri brzojavni mizi. Če je bilo kaj med njima, ne morem reči. Oba sta šla k obedu, a ni bilo med njima nikakega govorjenja o kakem brzojavu ali pomanjkljivosti aparata. Aparat je večkrat nagajal to dobro vem. Enkrat sem jaz dobila brzojav iz Metlike s pošto, ker se ni moglo brzojaviti. Gdč. Berlan mi je dala po kosilu ob dveh brzojav za dostavljenje. Dobila sem sela v osebi 78 let starega Julija Pezdírca. Dogodek pred Gradacem, ko se je pripeljala gdč. Berlan, se ni tako vršil, kakor ga ona opisuje. Samo pozdravile sva se in poljubile, da bi jo pa jaz nagovarjala, naj neresnico govori, ni res. Nasprotno, rekla sem ji še, naj resnico govori.«

Gdč. Berlan ostane pri tem, da jo je gospa Mazelle nagovarjala, naj govori, da se je brzojavni aparat nekaj pokvaril. Da bi bila kedaj s kaplanom sama v sobi, in da bi potem rekla, da ji je kaplan nekaj govoril o brzojavu, pravi gdč. Berlan, da se tega ne spominja. Gdč. Berlan pravi nadalje, da ni jezna na gospo Mazelle in tudi na obtoženca ne, dasiravno bi imela vzrok, ker se je zadnji napram njej na nepravni način obnašal. Zgodilo pa se ni med njo in Mazelletom nič.

Priča g. Mazelle nadaljuje: Jaz se nisem nikdar branila sprejeti kake brzojavke, tudi nisem ne videla ne slišala, da bi se moj mož katerikrat branil.

Katarina Rome, kuharica v župnišču Podzemelj, izpove, da ne ve nič. Enkrat je prišla gdč. Berlan v župnišče vsa razburjena, zakaži, ne ve. Berlanova ji ni nič pravila razum enkrat, da jo je gospa Mazelle za roko držala, ko je Berlanova »pisala« (brzojavila). Konfrontira se priča z gdč. Berlan in zadnja pravi, da ni tako rekla, ampak, da jo je gospa Mazelle spodaj v veži držala.

Prebere se izpovedba Cirila Jehovc. Ta je takrat, ko je baje gospa Mazelle pozdravila Berlanovo, vjel besede: »Govorite resnico.«

Gdč. Berlan pripozna te besede, katere se pa morajo tolmačiti v drugem smislu.

Jožef Rome, župnik v Podzemlju, izpove: »Omenim, da naravnost prav nič ne vem. Kaplan Lengsfeld mi je dvakrat pravil, da v Gradacu niso oddali neke brzojavke o pravem času. Neki dan je prišla k meni gdč. Berlan vsa razburjena, rekoč, da je službeno prisego prelomila in mi tožila, kaj porečejo k temu njeni stariši, posebnost pa njen brat, ki je župnik. Tolažil sem jo, da tega ni ona kriva, temveč Mazelle in ona je odšla kmalu na to z mojo sestro ter po poti jokala. Zdi se mi, da mi je tudi rekla, da si bode radi tega dogodka življenje ugonobila. Njena razburjenost in žalost je bila očitvidno naravna. Odločno zanikam, da bi ji kedaj rekel, da sem se motil v njej, da ni poštena in da je taka kot so druge.

Gdč. Berlan pravi, da ji je g. župnik to rekel, g. župnik pa ji odgovori, da se mora motiti, ker to ni res.

Franc Srebotnjak, brzojavni mojster v Novem mestu: »Bil sem v Gradacu skozi 18 let vsak mesec. Zahteval sem že leta 1903, da se nabavi za Gradac nov aparat, ker stari je deloval le za silo in sem ga moral večkrat popravljati. Znamenja so bila večkrat nerazložna, ker je bil aparat stare konstrukcije, kakoršnega niso imeli nikjer drugje v rabi. O zmogljivosti gdč. Berlan ne morem veliko povedati. Bila je pač začetnica. Če aparat ne funkcionira, ni nič nenavadnega. Nemogoče pa je, da bi ga gdč. Berlan popravila. Sedaj je v Gradacu nov aparat. Da bi se pero v morzeju nalašč zlomilo, ni mogoče. To se da napraviti le v mehaničnih delavnicah.«

Jožef Petrič, poštni kontrolor v Ljubljani, izpove: »Brzjavni aparat v Gradacu mi je jako dobro znan. Deloval je jako čudno in tiho. Čudil sem se, da je sploh še v rabi. Jaz sem ga enkrat 3/4 ure popravil, a ga nisem mogel zboljšati. Aparat je imel mehanično in tudi elektromagnetično napako.«

V vlogi Jakoba Stopar, s katero se tudi hoče izpodbijati verodostojnost priče gdč. Berlan, je navedeno, da je gdč. Berlan hotela enkrat tožiti Stoparja zavoljo žaljenja časti.

Prečita se izpovedba 73 let stare stare matere obtoženca Katarine Mazelle. Se spominja, da se je Julij Mazelle enkrat jezil pri kosilu, da ni aparat funkcioniral.

Gdč. Berlan: »Ni res.«

Alojzija Koron, poštna ekspeditorica, izpove: »Bila sem v službi v Gradacu. Aparat je bil star, obrabljen. Delalo se je, a časih težko. Popravil ga je Mazelle. Časih aparat tudi ni dajal vidnih znamenj.«

Dr. Edvard Slejko, poštni nadkomisar v Trstu, izpove: Imel sem opraviti 18. februarja 1908 službeno v Mojstrani, kjer je bila takrat gdč. Berlan poštna uradnica. Bila sva oba v gostilni pri kosilu. Po kosilu sem vzel v roke »Narod« in ga čital, gdč. Berlan pa je brala »Slovenca«. Gdč. Berlan je bila jako živahna, ko kar na enkrat obmolke. Čudno se mi je zdela ta izprememba, a nisem ničesar rekel. Gospodična je kmalu odšla v pisarno in jaz čez nekaj časa za njo. Nenadoma dobi brzojav, naj se takoj odpravim v Ljubljano na telefoničen pogovor z mojim šefom v Trstu. Hitro se odpravim na kolodvor, ker se je že mudilo. Nisem bil še veliko oddaljen od pošte, ko pride za mano gospodična Berlan ter mi pove vsa zbegana, da je na poziv g. Mazelleta zadržala brzojavko 13. oktobra 1904. Ravno kar pa da je brala v »Slovenca«, da je prišla stvar na dan. Povedala mi je dogodek tako, kakor da bi jo Mazelle sunil od aparata in potem sam nekaj brzojavil v Novo mesto. Spominjam se tudi, da je rekla, da je Mazelle v Novomestu brzojavil, da je pero v aparatu zlomljeno. V Ljubljani mi je moj šef telefonično iz Trsta naznanil, naj grem takoj v Gradac preiskovat zadevo. Naznanil sem mu, kar mi je povedala gdč. Berlan. Šel sem nato v Gradac, kamor je prišla tudi gdč. Berlan kot priča. G. Mazelle skraja o kaki taki brzojavki ni hotel ničesar vedeti, šele v pričo gdč. Berlan je pripoznal brzojavko, a rekel, da je bil aparat pokvarjen. Našel sem toliko dokazov za njegovo krivdo, da je bil po par dneh od službe suspendiran.

Priča gdč. Emilija Triller je bila pred petimi leti v Novem mestu v službi kot telegrafistinja. Se spominja, da je napravila v korespondenčni zapisnik opazko: »Unterbricht mich während dem Geben der Depesche; scheint Fehler im Apparate zu haben.« Če se ji je kaj iz Gradaca brzojavilo, se ne more več spominjati. Priča pozna godč. Berlan že dolgo časa, a ne more zoper njo, oziroma njenega značaja nič slabega povedati. »Koliko je oddala besedila brzojava, priča ne ve več.«

Emanuel Kaftano, poštni mojster v Semiču, izpove kot priča, da je bil 13. oktobra 1904 pri aparatu v Semiču. Dobro se spominja, kako se je klicalo iz Novega mesta v Gradac. Znamenje je bilo, da je nujna brzojavka. Še le ob dveh popoldnih se je oglašil Gradac, in ker se je v Novem mestu jezilo, je slišal, da se je iz Gradaca telegrafiralo: »Prosim, prosim, se aparat nekaj raztrgal, nisem mogla.« Pred in po dvanajsti uri se je samo klicalo ne pa brzojavilo.

Gdč. Berlan pravi, da se spominja, da so se v Novem mestu nekaj jezili in je lahko mogoče, da je tako odgovarjala, da se je nekaj potrolo.

Predsednik sodnega dvora Anton Levec prebere na to predkazni obtoženca. Obsojen je bil enkrat na 10 K radi prestopka zoper kužno postavo in na 100 K zavoljo žaljenja časti. Prečita se ovadba poštne direkcije, ovadba Kaušeka na drž. pravdnitvo itd. Predsednik Levec zaključí dokazovalno postopanje in ker je ura polnoč, se prekine obravnavna na naslednji dan ob deveti uri zjutraj.

Ob deveti uri drugi dan je porotna dvorana že vsa zasedena. Obtoženec, ki ima stol, pride z zagovornikom.

Državnega pravnika namestnik g. dr. Kočevar se drži v svojem govoru popol-

nama obtožnice in predlaga, da porotniki potrdijo vprašanja o krivdi. Dr. Vodušek, kot zastopnik zasebnega udeleženca barona Abfaltrern se popolnoma pridružuje izvajanjem državnega pravdnitva, posebno naglašja, kaka gonja se je vprizorila proti glavni priči Brigiti Berlan. Govoril je tako dolgo in tako natančno vse dogodke razlagal, da ga predsednik dvakrat opomni, naj bode kratek. Zagovornika mrmrata glasno na svojih sedežih, da ju predsednik opomni, uaj povesta, če jima ni kaj prav. Po skoraj enournem govoru konča dr. Vodušek in predlaga obsodbo Julija Mazelle.

Predsednik vpraša Mazelleta, če ima kaj na to odgovoriti.

Obsojeni: »Ostanem pri svojem zagovoru in še enkrat zatrjujem, da sem nedolžen.«

Dr. Žitek zagovarja v pravem oziru in je izborni prevrgel trditve. Nato govori dr. Triller. Dr. Triller je izvajal, da je to politična pravda, ter je o Berlanovi rekel, da je govorila tako v protislovju z drugimi pričami, se reši iz psihološkega stališča na ta način, da je gospodična sama zamudila popoldan urad in vzela brzojav šele ob 2 uri 50 m, to je za 3/4 ure prepozno. To jo je tako prevzelo in razburilo, da je v tej razburjenosti napačno govorila — in se potem tudi držala teh izpovedb. Dr. Trillerju so na koncu govora ploskali, kar je pa predsednik takoj prepovedal.

Prvomestnik g. Levec opomni porotnike na njih dolžnost in jim še enkrat predloži, vse glavne momente pro in contra pravde.

Po slabih desetih minutah naznani prvomestnik porotnikov g. Gatsch iz Kostanjevice rezultat:

I. glavno vprašanje: Ali je Julij Mazelle kriv, da je 13. oktobra 1904 v svoji lastnosti kot poštni uradnik v pošttem uradu v Gradacu zadržal brzojavko s tem sebi koristil in škodo napravil baronu Artur Apfaltrernu škodo. Soglasno ne.

II. glavno vprašanje, če je kriv, da je s tem svojim dejanjem kršil idealne pravice dr. Kornkeja. Soglasno ne.

Sodni dvor na to Julija Mazelleta od obtožbe oprosti. Oproščenemu častitajo tudi sodniki.

Predpisi ljubljanske sinode o organistu in cerkveniku so izšli posebej kot ponatis iz knjige »Synodus dioecesis Labacensis II.« in se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena 30 vin.

Red za cerkvene sedeže je tudi izšel kot ponatis iz iste knjige in se dobi ravnotan za 12 vin.

Predigten für die Feste des Herrn. Dr. Philipp Hammer. Predigten für Karfreitag, Ostern, Christi Himmelfahrt, Pfingsten, Fronleichnam. Paderborn 1909. Hammer je eden najpopuljnejših pridigarjev, zato je tudi med nami eden najpriljubljenjših. Kako lepi in učinkujoči so njegovi zgledi, kako neizprosna njegova logika, pristrčna dikcija! V pričujoči knjigi je zbranih: za Veliki petek 27 pridig — za Velikonoč vobče 16 — za Binkošti 16 — za sv. Rešnje telo 6 pridig. Vzlic tej bogatosti je cena primeroma nizka — 5 K 40 h. Pri tej priliki opozarjamo na druge pridige tega občeupoštevane homileta: Predigten für die Feste des Herrn. I. del (3 K 84 h), Sieben Predigten über des Menschen Ziel und Ende (2 K 16 h), Predigten auf die Sonntage des Kirchenjahres (3 K 84 h), Marien-Predigten (3 K 24 h), Die christliche Mutter (1 K 20 h), Der christliche Vater (1 K 20 h), Der Rosenkranz (4 zvezki — vsak po 4 K 32 h.) Dobe se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Die Fürsorge für die verwahrloste Jugend. Dr. H. Reicher. I. Th., 1. Abth.: Deutsches Reich. (Cena 3 K.) 2. Abth.: Der Kinderschutz in England. (Cena 3 K.) 3. Abth.: Der Schutz der Kinder gegen Miss-handlung und Verwahrlosung in Frankreich, Belgien, Schweiz, Norwegen, Amerika. (Cena 3 K.) 2. Th.: Pflugschafschutz und Besserungsanstalt in Österreich. (Cena 7 K.) 3. Th.: Die Theorie der Verwahrlosung und das System der Er-satzerziehung. (Cena 8 K.) Dandanes gotovo zelo aktualno delo in najbolj strokovnjaško, kar se tiče varstva in nadomestne vzgoje zanemarljene mladine. Delo je zelo obširno, ni je v Evropi tozadevne postave,

ki bi se tu ne navajala in kritično presojala. Tretji del je teoretičen. Toplo priporočamo knjigo, oziroma posamezne njene dele, vsem dušnim pastirjem, sodnikom, učiteljem, političnim uradnikom itd.

Apologetische Kanzelvorträge von Prof. Dr. Einig. I. Band: Die göttliche Offenbarung. (1906.) Apologetika je zdaj aktualna. Rabi jo že kmečka mladina, zelo je potrebna delavski, nič manj razumništvu. Izmed mnogih knjig je zlasti pričujoča zelo uporabna. Slog je poljuden in govornišk, snov mnogovrstna: pravzaprav obravnava poljudno o vsem, kar je v tem oziru potrebno, zlasti v naši dobi. Cena 3 K 60 h. Isto velja o drugem zvezku te zbirke:

Apologetische Kanzelvorträge von Dr. Einig. II. Band: Die Kirche Christi. Vsa ta predavanja, ki so v prvi vrsti namenjena za pridigarja, se ravnotako dajo uporabiti za predavatelje v izobraževalnih društvih. Cena 3 K 60 h.

Das Evangelium vom Gottessohn von Dr. Anton Seitz, Professor an der Univ. München (1908). Tako temeljite knjige o božanstvu Jezusa Kristusa še nismo brali. Obsega 538 strani. Uporabljena literatura je zelo velika. Delo je strogo znanstveno. Zavrača teorije Harnackove, Weibove, Pfeidererjeve itd. Je v najboljšem smislu moderna. Teolog bo to knjigo neobhodno rabil. Cena 6 K 72 h, vezana 7 K 68 h.

Slavisches etymologisches Wörterbuch von Dr. Erich Bernecker. Lieferung I. Od A — brak. Heidelberg 1908. (Indogermanische Bibliothek.) Opozarjamo na to znamenito delo, ki je v »Slovenca« nedavno bilo obširno ocenjeno. Popolno delo bo obsegalo okoli 25 sešitkov po 1 K 80 h.

Die zweite Wahrundbroschüre von Dr. Viktor Naumann. 1908. Kdor si je nabavil P. Fonckovo protibrošuro proti znani Wahrundovi knjižuri, ta bo z zanimanjem posegel tudi po Naumannovi, ki je svoj čas tako temeljito razkrinkal tudi grofa Hoensbroecha. Protestant Naumann v pričujočem delu odkriva, kako je Wahrund falzificiral katoliške moraliste, da jih je potem pobijal. Cena delu je 80 h. Ker utegne jeseni v Avstriji zopet izbruhniti takozvani kulturni boj in bo oseba Wahrundova zopet prišla na vrh, bo Naumannova knjižica še marsikateremu dobro služila v tozadevno orientacijo.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev, itd.

naznanja prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom, da je prevzel znano podobarsko delavnico umrlega g. And. Rovšeka, Kolo-dvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem vestno izvrševal svoj poklic in prosim za zaupanje. Tekom 10 letnega praktičnega dela pri ranjkih g. Rovšku pridobil sem si toliko spretnosti, da se bode v prihodnje ravno tako solidno in kolikor mogoče po nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj. 3438 52-7

Imate

ozebljene, kurja oče-sa in t. do kože?

Trpite

na potenju nog ali zoprnem duhu?

Ena kopelj za noge s

Chiragrinom

Vas takoj oprosti. 1 zavoje za dve kopelji 30 vinarjev. Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji ali v boljših prodajalnah ali pa naravnost iz drogerije v Gradec-u, Sackstrasse 3 K 423 20-3

Prva slovenska modna : trgovina za gospode :

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča

2710

Nižje-avstr. zdravniška zbornica

Je v letu 1899 doposlala c. kr. notranjemu ministertvu vlogo, v kateri navaja, da so dognale opetovane kemične preiskave Serravallovega kina-vina, da vsebuje mesto naznanjenih 0.40/0 železo-oksida le 0.001 do 0.006 0/0, to je ne več kot navadno vino.

(Wiener Allg. Zeitg. 4. junija 1899.)

Železnato vino lekarja Piccoli-ja v Ljubljani vsebuje natančno množino železa, ki se mora po določilih o zdravilih dovajati bolnemu organizmu. Pollit. stekl. 2 K.

Pozor!

Udano podpisani dovoljujem si naznanjati slav. občinstvu, da otvorim z dnem 6. marca t. l. pod imenom

Pozor!

„Prva jugoslovanska restavracija“

popolnoma natančno urejeno gostilno v Gosposkih ulicah št. 3 (prej pri „Črnem orlu“).

Točil bom raznovrstno pristno vinsko kapljico iz domačih gor. Posebno omenjam izborna vina „Kmetijskega društva v Vipavi“. Vedno sveže marčno pivo iz mengiške pivovarne. Dobra in cena domača kuhinja. Postrežba točna in solidna. Za prav mnogobrojni poset se priporoča z odličnim velespoštovanjem

ŠTEFAN BERGANT

608 3-1

dosedaj lastnik „Štefanovega hrama“ v Dalmatinovih ulicah.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3,000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-koči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 0/0

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -